

om de naturtyper og arter, som ikke findes mange andre steder – f.eks. kystlaguner som Nissum Fjord i Vestjylland.

Vi vil have en natur, som både rummer sjældne og almindelige dyre- og plantearter i levedygtige bestande. Kvaliteten af dansk natur skal forbedres, tilbagegangen af arter skal bremses, og naturforvaltning skal målrettes mod mere variation i det danske landskab. Indsatsen skal dække bredt. Natur handler nemlig både om det gamle egetræ på marken, den bynære lund, engen med de græssende køer og den »vilde« og store natur som klithederne langs Vestkysten, store moser, den urørte skov, de lavvandede kystområder og stenrevne på havets bund.

Ekstensiv naturpleje og naturnær skovdrift, som i disse år indføres i statens skove, skal være naturlige dele af dansk naturpolitik. Samtidig skal der være gode muligheder for, at naturen kan udvikle sig frit – eller sagt på en anden måde; naturen skal have mere plads til at forvalte sig selv. Det gælder også arter, som påvirker naturudviklingen aktivt – f.eks. ekstensiv afgræsning af naturområder og bæverne, der rydder ådalene for piletræer og skaber ny dynamik i vandløbene.

For at sikre mangfoldigheden er det nødvendigt, at naturområderne i Danmark hænger bedre sammen og dermed skaber grønne netværk, som giver dyr og planter mulighed for at sprede sig. Vi skal også prioritere projekter, som skaber større naturområder og naturområder af bedre kvalitet, så der kan opretholdes levedygtige bestande på langt sigt indenfor netværket af naturområder i Danmark. Og indsatserne skal komplementere hinanden, så der målrettet gives plads til mange forskellige slags natur. Det gælder f.eks. en sammenhængende indsats for naturen i de danske ådale og kystnære områder.

Men når vi skal gøre en indsats for naturen, er det ikke fordi naturen er noget helligt, men en integreret del af vores samfund. Vi skal derfor også have blik for naturens mange forskellige kvaliteter og anvendelsesmuligheder. Vi skal forstå og udnytte, at naturinitiativer kan tjene flere formål på en gang. Et naturgenopretningsprojekt kan f.eks. ofte samtidig skabe nye muligheder for friluftslivet, motion og sundhed og få huspriserne i et område til at stige.

I det hele taget skal vi blive bedre til at integrere naturindsatsen i den øvrige samfundsudvikling, bl.a. når det gælder byudvikling, nye anlægsprojekter og klimatilpasning. Vi skal tæn-

ke helhedsorienteret. Vi skal skabe sammenhænge.

## ANSVAR OG UDSYN – FOR KOMMENDE GENERATIONERS SKYLD

Vi skal ikke nøjes med at forholde os til vores egen hverdag, det nære, og den natur vi har tæt på i dagligdagen. Vi skal hæve blikket, når vi planlægger for fremtidens natur. Vi skal have mod til at sætte kursen for en udvikling i naturen, som rækker ud over landegrænser. Vi skal skabe sammenhæng mellem naturindsatsen på alle niveauer og løfte svære og komplicerede udfordringer i dag, selvom vi ikke umiddelbart kan se den fulde effekt i vores egen baghave eller vores egen levetid.

Vi skal også blive bedre til at regne naturomkostningerne med i prisen for produktion og forbrug. Det er ikke gratis at tære på naturressourcerne. Vi er alle forbrugere, som ind i mellem glemmer omtanken og bare vil have flere varer og goder – hele tiden hurtigere, nyere, billigere. Tempoet på produktion og forbrug bliver konstant skruet op. Hvis vi ikke formår at indregne omkostningerne for natur og miljø og undlader at handle (*cost of inaction*) eller justere kursen, risikerer vi at udskrive en regning til vores børn og børnebørn. Det ser vi f.eks. når områder med afrikansk bjergregnskov med alle dens mange arter og gener forsvinder. Måske er det lige her byggeklodserne til fremtidens bedste medicin findes? Og hvis vi ikke formår at reducere det globale udslip af drivhusgasser, kan vi kun frygte for konsekvenserne, der vil påvirke dagligdagen for os alle sammen.

Vi skal selvfølgelig leve op til vores internationale forpligtelser. Ikke bare med fine ord men også med handling. Danmark er afhængig af, at de andre lande, som råder over størstedelen af verdens samlede naturressourcer, gør noget for at beskytte dem. Det skal vi kræve af dem og holde dem fast på. Vi har også et ansvar for at præge den internationale dagsorden, hvor vi har særlige kompetencer. Men det fordrer anstændigvis, at vi selv gør hvad vi kan for at beskytte vores egen natur herhjemme.

Industri-, transport-, og landbrugssektorens interesser er væsentlige og begrundede i umiddelbart forståelige økonomiske hensyn. Når naturen er under pres, har vi politikere derfor et særligt ansvar. Vi må bl.a. sørge for, at staten kan løfte de store, nationale naturopgaver. Hvori-